

Verkennend natuuronderzoek ontwikkeling padel- en tennisbaan en paviljoen landgoed De Tol te Enschede

Onderzoek naar het voorkomen van beschermde natuurwaar-
den

Datum: 22-06-2023
Auteur: D. Tuitert
Opdrachtgever: Bureau Takkenkamp
Rapportnummer: VKNO/2023/22.06
Versie: D1

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1 Inleiding.....	3
1.1 Aanleiding.....	3
1.2 Doelstelling.....	4
1.3 Onderzoeksgebied	4
2 Wettelijk kader	6
2.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000	6
2.2 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming.....	6
2.3 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland	7
3 Gebiedsbescherming.....	8
3.1 Natura 2000-gebieden	8
3.2 Natuurnetwerk Nederland	9
4 Soortenbescherming.....	14
4.1 Werkwijze	14
4.2 Flora	14
4.3 Vogels	14
4.4 Zoogdieren	15
4.4.1 Vleermuizen	15
4.4.2 Overige zoogdiersoorten	15
4.5 Vissen, amfibieën en reptielen	15
4.6 Ongewervelden	16
5 Conclusie	17
5.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000	17
5.2 Wet natuurbescherming; soortenbescherming	17
5.3 Natuurnetwerk Nederland	17

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor de locatie Landgoed De Tol te Enschede bestaan herinrichtingsplannen, waarbij een padel- en tennisbaan en een paviljoen worden gerealiseerd op het terrein van het landgoed. Het paviljoen en de padel- en tennisbaan worden gedeeltelijk aangelegd binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland. In opdracht van Bureau Takkenkamp is voor deze ontwikkeling een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd om de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in beeld te brengen. Voorliggend rapport bevat de uitkomsten van het verkennend natuuronderzoek.

Figuur 1.1-1: Ligging landgoed De Tol (rood omcirkeld).

Figuur 1.1-2: Inrichtingsschets paviljoen en padel- en tennisbaan (rood omcirkeld).

1.2 Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is om duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming worden overtreden ten aanzien van beschermde soorten flora en fauna of Natura 2000-gebieden of uit de Omgevingsverordening van de provincie Overijssel ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland. Indien sprake is van effecten op beschermde soorten flora en fauna, dan is voor de ingreep mogelijk een ontheffing vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Indien sprake is van significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden, dan is voor de ingreep mogelijk een vergunning vereist op grond van de Wet natuurbescherming. Aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland is alleen onder voorwaarden toegestaan binnen de ruimtelijke procedures.

1.3 Onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied betreft de locatie van het nieuwe paviljoen en de padel- en tennisbaan aan de oostzijde van het landgoed. Het onderzoeksgebied ligt ten noorden van een grote vijver op het landgoed. Ten tijde van het veldbezoek was als gevolg van recente herinrichtingswerkzaamheden op het landgoed met name een kaal, zandig terrein aanwezig met als gevolg van recente regenval een ondiepe waterplas. Er staan geen gebouwen of bomen in het onderzoeksgebied. Onderstaande foto's geven een indruk van het onderzoeksgebied.

Foto 1 t/m 7: Indruk onderzoeksgebied.

2 Wettelijk kader

2.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

Het gebiedsbeschermingsdeel van de Wet natuurbescherming heeft als doel het beschermen van Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebieden) in Nederland. Projecten die significante gevolgen voor deze gebieden kunnen hebben, zijn in beginsel – zonder vergunning – niet toegestaan. Ook het vaststellen van plannen zoals een bestemmingsplan of een inpassingsplan is niet toegestaan, indien het betreffende plan significante gevolgen kan hebben voor Natura 2000-gebieden. Naast directe effecten (bijv. ruimtebeslag), dient ook gekeken te worden naar indirecte effecten als gevolg van externe werking (bijv. door geluid, licht en stikstofdepositie). De eerste stap in de toetsing is vaak een voortoets. Als significante gevolgen in de voortoets niet op voorhand met zekerheid kunnen worden uitgesloten, dan is een passende beoordeling noodzakelijk. In dat geval is voor een project een vergunning noodzakelijk op grond van artikel 2.7 Wet natuurbescherming.

2.2 Wet natuurbescherming; Soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. In de wet zijn lijsten opgenomen met beschermde soorten. In de Wet natuurbescherming worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd waaraan verschillende verbodsbe- palingen zijn gekoppeld:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.):

- lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als be- doeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vo- gelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.):

- lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur op- zettelijk te vernielen of te rapen;
- lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als be- doeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidings- gebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te ver- nielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - ❖ onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlin- ders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

- ❖ onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- ❖ onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ten aanzien van de andere beschermde soorten geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit ontheffingsplicht artikel 3.10 uit de Wet natuurbescherming. Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld dient bij overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb een ontheffing te worden aangevraagd. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de Wet natuurbescherming. Er is dan geen ontheffing nodig.

2.3 Beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland

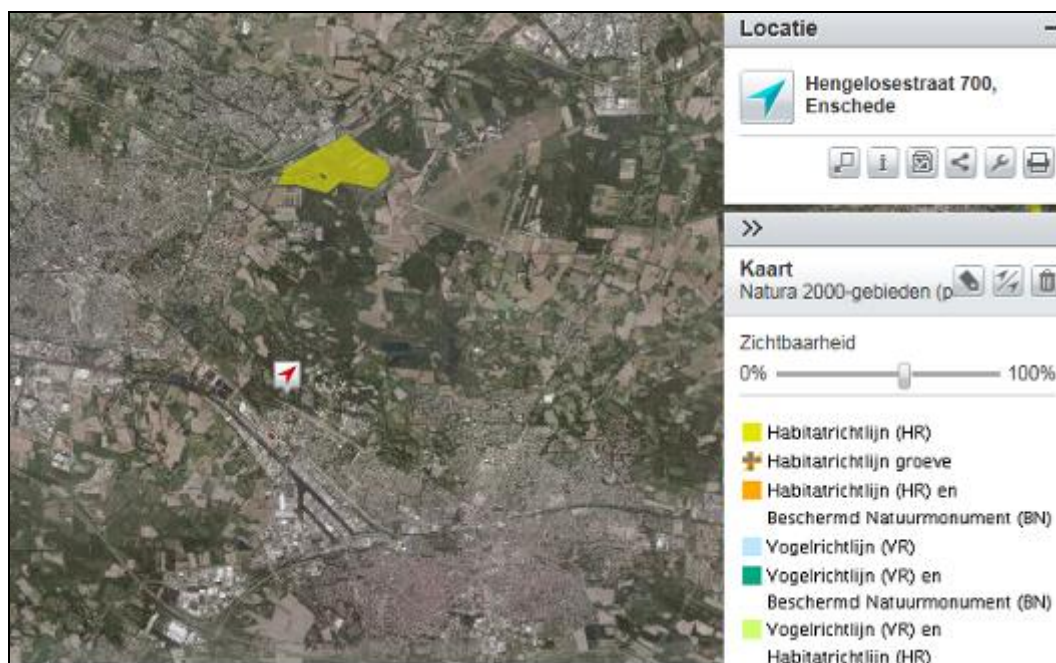
In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in de Nota Ruimte, welke inmiddels vervangen is door de Structuurvisie infrastructuur en ruimte (SVIR). Kaderstellende regels ten aanzien van o.a. NNN zijn opgenomen in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Bij geplande ingrepen die binnen het NNN vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

Concrete beleidsregels ten aanzien van de NNN in Overijssel zijn opgenomen in de vigerende Omgevingsverordening van de provincie Overijssel.

3 Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000-gebieden

Het onderzoeksgebied maakt geen onderdeel uit van de begrenzing van een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Lonnekermeer op ca. 3,5 km afstand van het onderzoeksgebied. Andere Natura 2000-gebieden liggen op grotere afstand (> 10 km) van het onderzoeksgebied.

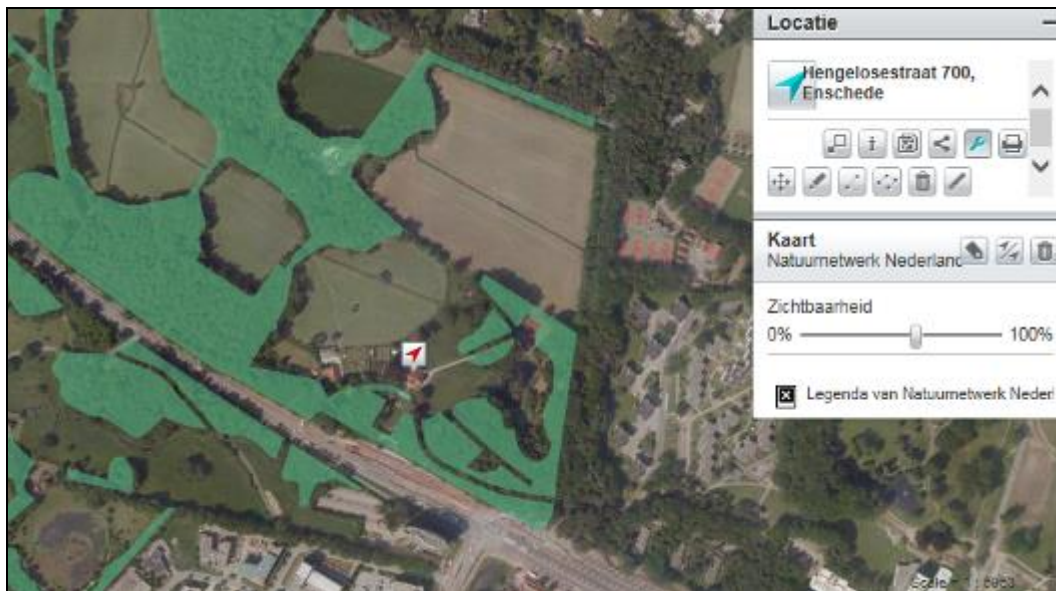
Figuur 3.1: Ligging Natura 2000-gebieden ten opzichte van het onderzoeksgebied (rode pijl). Bron: Atlas van Overijssel.

Het onderzoeksgebied ligt op grote afstand (ca. 3,5 km) van omliggende Natura 2000-gebieden en tussen het Natura 2000-gebied en het onderzoeksgebied ligt veel bos. Aanwezigheid van materieel en mensen tijdens de werkzaamheden is niet direct zichtbaar in Natura 2000-gebieden, waardoor optische verstoring van soorten in Natura 2000-gebieden kan worden uitgesloten. Gelet op de ligging van het onderzoeksgebied, de relatief grote afstand tot Natura 2000 en de beperkte impact van de ingreep (reguliere herinrichtingswerkzaamheden), kan verstoring van soorten in Natura 2000-gebieden door licht en geluid tijdens de werkzaamheden en in de gebruiksfase eveneens op voorhand worden uitgesloten. Het onderzoeksgebied heeft ook geen ecologisch binding met omliggende Natura 2000-gebieden. Zo vormt het onderzoeksgebied geen geschikt foerageergebied voor kwalificerende soorten die in omliggende Natura 2000-gebieden slapen of rusten. Van een significante verstoring van kwalificerende soorten van omliggende Natura 2000-gebieden is geen sprake. Significante gevolgen door oppervlakteverlies, verstoring door licht of geluid of optische verstoring zijn op voorhand met zekerheid uitgesloten.

Omliggende Natura 2000-gebieden zijn stikstofgevoelige gebieden. Als gevolg van de aanlegwerkzaamheden komen extra stikstofemissies vrij die zouden kunnen leiden tot een toename aan stikstofdepositie op omliggende stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Gelet op de relatief grote afstand tot omliggende Natura 2000-gebieden en de beperkte ingreep (aanlegwerkzaamheden voor een paviljoen en padel- en tennisbaan), wordt aantasting van deze gebieden door stikstofdepositie niet verwacht. Door middel van een stikstofberekening kan desgewenst worden gecontroleerd of de werkzaamheden ten behoeve van de voorgenomen herontwikkeling leiden tot een toename aan stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden.

3.2 Natuurnetwerk Nederland

Delen van het landgoed De Tol zijn door de provincie Overijssel begrensd als Natuurnetwerk Nederland (NNN). De begrenzing van het NNN ter plaatse van het landgoed is op onderstaande figuur weergegeven.

Figuur 4.2-1: Begrenzing NNN ter plaatse van landgoed De Tol. Bron: Atlas van Overijssel.

Door enkele verschuivingen in de ontwerpen van landgoed De Tol en het nieuwe landgoed De Tolbeek komen het nieuwe paviljoen en de padel- en tennisbaan deels op het nieuwe landgoed De Tolbeek te liggen. De locatie heeft in het vigerende bestemmingsplan de bestemming natuur en valt voor een deel binnen de begrenzing van het NNN (zie figuur 3.2-2).

Figuur 4.2-2: Begrenzing NNN (donkergroen) ter plaatse van het nieuwe paviljoen en de padel- en tennisbaan (rood omcirkeld).

De oppervlakte van het nieuwe paviljoen en de padel- en tennisbaan die binnen de begrenzing van het NNN valt bedraagt ca. 750 m².

Conform de provinciale ruimtelijke verordening dient bij afwegingen van projecten en plannen in het kader van het NNN getoetst te worden op:

- Effecten op oppervlakte en samenhang van het NNN.

- Effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden (WKW) van het NNN.

Oppervlakte en samenhang

Effecten op oppervlakte en samenhang ontstaan door fysiek ruimtegebruik door nieuwe functies of vormen van gebruik binnen het NNN en kunnen zodoende kwantitatief in beeld worden gebracht. In beginsel is iedere vorm van ruimtegebruik dat niet ten doel heeft om natuurwaarden te behouden of versterken een significant effect op de oppervlakte en/of samenhang van het NNN.

Wezenlijke kenmerken en waarden

In het ecologisch onderzoek dient dus inzichtelijk te worden gemaakt of (mogelijk) sprake is van een significante aantasting van de WKW. Voor de verschillende onderdelen van de WKW, zoals toegelicht in de inleiding bij de WKW, dient te worden beoordeeld of sprake is van een significant effect.

De in het onderzoeksgebied aanwezige delen van het NNN liggen in het deelgebied 26; Landgoederen en beekdalen Enschede/Hengelo. Dit deelgebied omvat een zone landgoederen rond Enschede. Hiervan is het Lonnekermeer aangewezen als Natura 2000-gebied. De meeste landgoederen zijn eind 19e eeuw gesticht door rijke industriëlen uit Enschede, Hengelo en Oldenzaal. In dit landgoederengebied ligt een relatief groot oppervlak Wintereiken-Beukenbos met Hulst, Adelaarsvaren en Dalkruid. Langs beken komen mooi ontwikkelde voorbeelden voor van het Vogelkers-essenbos met Gele dovenetel, Muskuskruid en soms Zwarte rapunzel. Op slecht doorlatend grond komt verspreid het Eiken-Haagbeukenbos met o.a. Bosanemoon, Grote muur en Slanke sleutelbloem. Verspreid komen geïsoleerd liggende heidevelden voor, zowel vochtige heide als droge heide. In het boerenland komt het Witbolgrasland verspreid voor, wat wijst op iets minder intensief grondgebruik. Langs de meest natuurlijke beken broeden de Grote gele kwikstaart en IJsvogel. In de bosranden kan de Kleine ijsvogelvlieder vliegen. Herstel van natuur op het landgoed Strootman laat zien dat ook bij particulieren hoogwaardige natuur te herstellen is (met o.a. kleine zeggen vegetaties met Moerassmele, blauwgrasland met Draadgentiaan en venachtige laagten met Ongelijkbladig fonteinkruid). Vochtige heide komt voor op het Usselveld en Sluitersveld met o.a. Veenbies en Klokjesgentiaan. Het N2000 gebied Lonnekermeer wordt gekenmerkt door een afwisseling van zwakgebufferde en zure vennen, vochtige heide, droge heide en blauwgraslanden. Een kenmerkende soort voor dit gebied is de Gevlekte witsnuitlibel. Het gebied ligt vlak bij de voormalige vliegbasis Twente. Een deel van het terrein van de voormalige vliegbasis wordt omgevormd tot natuurgebied. Dit gebied bestaat nu uit uitgestrekte bloemrijke droge graslanden rond de startbanen en herbergt nu o.a. de grootste populatie van de Veldleeuwrik van Overijssel.

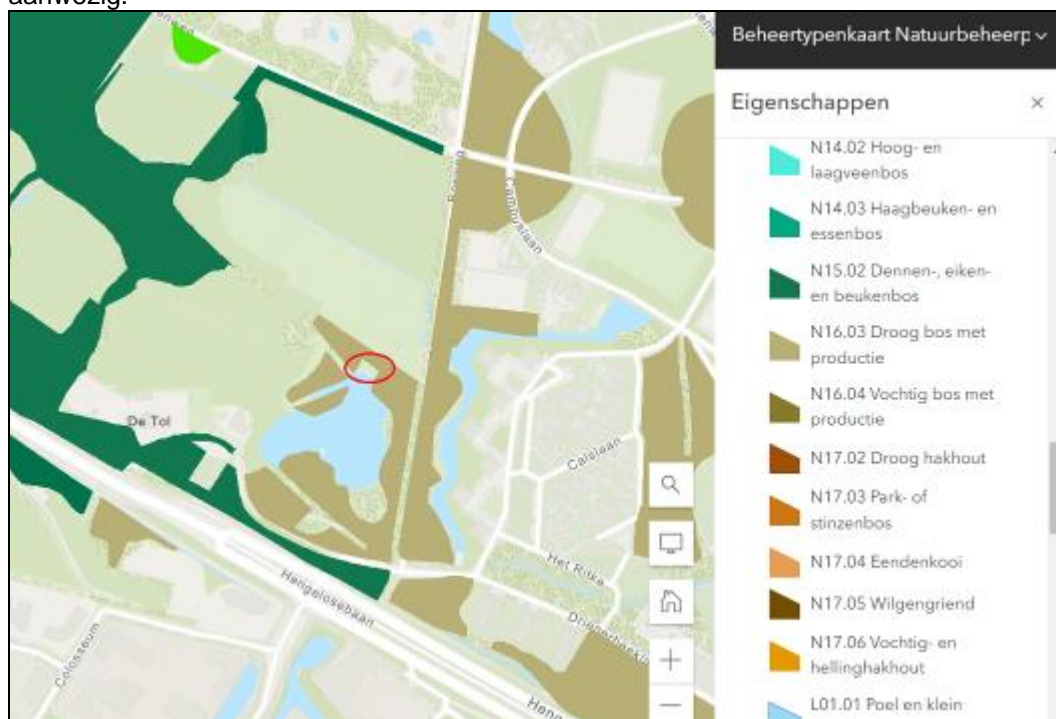
In dit gebied wordt de kwaliteit van de bestaande natuurgebieden versterkt door:

- natuurlijke inrichting van de vele beken die hier lopen (N03.01) in combinatie met ontwikkeling van nat schraalgrasland (N10.01) en vochtig hooiland (N10.02), kruiden en faunarijke grasland (N12.02).
- versterking van de kleinschalige landschapsstructuur door de aanleg van houtwallen en poelen en basisbiotopen voor o.a. de Boomkikker.
- versterking en uitbreiding van vochtige heide op plekken die hiervoor kansrijk zijn. (N06.04)
- uitbreiding van de oppervlakte beekbegeleidend bos (N14.01).
- herstel van de grondwaterstand en bovenlopen van de Jufferbeek en Blankenbelingsbeek op het als natuur te ontwikkelen deel van de luchthaven Twente.
- Oplossen van de verdroging van de grondwaterafhankelijke habitattypen in het Natura 2000 gebied Lonnekermeer. Dit kan door aankoop en inrichting van enkele percelen aan de oostkant van dit gebied.

Deze maatregelen worden gerealiseerd in het kader van de uitvoering van de landinrichtingsprojecten Enschede-noord en Enschede-zuid, de uitvoering van het beheerplan N2000 Lonnekermeer en de uitvoering van de project herontwikkeling luchthaven Twente.

te. Na afloop van deze projecten is er hier geen uitbreidingsdoelstelling meer voor het NNN in dit gebied.

Ter plaatse van het onderzoeksgebied is volgens de beheertypenkaart bij het natuurbeheerplan van de provincie Overijssel het beheertype N16.03 Droog bos met productie aanwezig.

Figuur 4.2-3: Aanwezigheid natuurbeheertype N16.03 Droog bos met productie ter plaatse van het onderzoeksgebied (rood omcirkeld).

Het beheertype droog bos bestaat uit uiteenlopende, veelal aangeplante, boomopstanden. In tegenstelling tot dennen-, eiken- en beukenbossen zonder productie is hetzij het doel van de beplanting houtoogst, ofwel exoten zijn dominant op meer dan 20% van de oppervlakte van het betreffende bosgebied. Op armere bodems worden de bossen gedomineerd door dennen, eiken en beuken van gematigde hoogte. Op de wat rijkere bodems is er een hogere groei mogelijk van beuk, douglas, lariks en spar. De structuur is vaak relatief eenvoudig. Oudere bossen of bossen grenzend aan oude bospercelen kunnen een hoge natuurwaarde hebben, vooral als ze een gevarieerde structuur hebben met een hoog aandeel zware bomen en dood hout. Variatie in het bos door de aanwezigheid van bijvoorbeeld open plekken, dood hout, gemengd bos en een goed ontwikkelde bosrand is van belang voor diverse faunagroepen zoals broedvogels, dagvlinders en zoogdieren.

De biotische kwaliteit van N16.03 Droog bos met productie wordt uitgedrukt in het voorkomen van kwalificerende broedvogelsoorten: appelvink, boomklever, boomleeuwerik, fluitier, geelgors, groene specht, keep, kleine bonte specht, middelste bonte specht, raaf, sijs, vuurgoudhaan, wespindief, wielewaal en zwarte specht. Tot de kwalificerende soorten kunnen ook 2 extra (bedreigd, ernstig bedreigde of verdwenen uit Nederland) Rode lijst soorten gerekend worden. Enkel van de volgende soortgroepen: vissen, reptielen, amfibieën, mossen, kranswieren, vaatplanten, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, krekels en vogels. Deze soorten tellen alleen mee voor het aantal soorten, maar niet voor het criterium van verspreiding en soortgroepen.

Tijdens het veldbezoek is gekeken naar aanwezigheid abiotische condities voor specifiek voor dit deelgebied geformuleerde beheertypen en soorten. Geconstateerd wordt dat er

op dit moment geen sprake is van aanwezigheid van het natuurdoeltype N16.03 Droog bos met productie in het onderzoeksgebied. Vanwege recente herontwikkeling van het landgoed De Tol en bijbehorend grondverzet zijn er geen bomen in het onderzoeksgebied aanwezig en bestaat het substraat uit zandgrond (zie paragraaf 1.3). Het aangrenzende bos betreft een smalle bosrand die de oostgrens van het landgoed De Tol vormt. Van een structuurrijke oude bosvegetatie is hier geen sprake. Het onderzoeksgebied bevat momenteel geen geschikt leefgebied voor niet-vrijgestelde beschermde soorten flora en fauna, waaronder voor het beheertype kwalificerende broedvogelsoorten of Rode lijst-soorten. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat ook in de aangrenzende rand van het landgoed geen sprake is van aanwezigheid van verblijfplaatsen of essentieel leefgebied voor kwalificerende broedvogelsoorten of Rode lijst-soorten. De voorgenomen aanleg van een paviljoen en een padel- en tennisbaan op deze locatie leidt dan ook niet tot een significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

In hoeverre hier in het verleden wel sprake is geweest van aanwezigheid van een structuurrijke (oude) bosvegetatie met daarbij behorende kwalificerende broedvogels of andere Rode lijst-soorten is niet bekend. Gezien de beperkte omvang van het op kaart aangegeven bos en de gevoerde beheer gericht op parklandschap rondom de bestaande vijfverpartij is de verwachting dat dit deel van het NNN-gebied nooit een hoge natuurwaarde heeft gehad in het afgelopen decennium.

Desondanks vindt in het kader van de voorgenomen aanleg van een paviljoen en een padel- en tennisbaan op het landgoed toch compensatie van het verlies van een areaal van ca. 750 m² aan NNN-gebied plaats in de vorm van herbegrenzing van het NNN. Met de herontwikkeling van Landgoed De Tol heeft in 2019 boscompensatie plaatsgevonden op het terrein van het nieuw te ontwikkelen landgoed De Tolbeeck met een oppervlakte van ca. 1,1 ha. Dit aangeplante bos ligt buiten de begrenzing van het NNN en kan door herbegrenzing als vorm van compensatie binnen het NNN worden gebracht. Per saldo is dan geen sprake van verlies aan natuurwaarden van het NNN, ook gezien het feit dat op de locatie waar het paviljoen en de padel- en tennisbaan worden gerealiseerd momenteel geen sprake is van voor het NNN kwalificerende wezenlijke kenmerken en waarden.

Volgens het beplantingsplan zijn hier als boomvormers met name ruwe berk en zomereik aangeplant. Daartussen zijn als struiklaag o.a. hulst, taxus, gewone vlier, krent en sporkehout aangeplant. Dit past prima bij het natuurbeheertype N16.03 Droog bos met productie en de typische vogelsoorten die in dit beheertype (moeten kunnen) voorkomen.

Op onderstaande figuur is de locatie van de boscompensatie weergegeven, die middels herbegrenzing van het NNN als 'compensatie' voor het verlies aan NNN ter plaatse van de padel- en tennisbaan en het paviljoen geldt.

Figuur 4.2-4: Locatie boscompensatie die middels herbegrenzing onderdeel van het NNN zal worden.

4 Soortenbescherming

4.1 Werkwijze

Op 19 april 2023 heeft een verkennend veldbezoek in het onderzoeksgebied plaatsgevonden. Op basis van expert judgement is aan de hand van biotoopeisen van beschermde soorten en habitatkenmerken in het onderzoeksgebied beoordeeld welke beschermde soorten er in het onderzoeksgebied kunnen voorkomen.

Het onderzoeksgebied is te voet onderzocht op de aanwezigheid en potentiële aanwezigheid van beschermde flora- en faunawaarden. Tijdens het veldbezoek is gebruik gemaakt van een verrekijker en een zaklamp en met een camera zijn de in dit rapport opgenomen afbeeldingen gemaakt. Er heeft een visuele inspectie van de bomen in het onderzoeksgebied plaatsgevonden, waarbij is gekeken naar aanwezigheid van grotere nesten en van holtes, scheuren, loshangend schors in bomen die toegang geven voor vleermuizen. Daarbij is gebruik gemaakt van een zaklamp en een verrekijker. Het onderzoeksgebied is bekeken op aanwezigheid van (sporen van) beschermde soorten en potentie voor aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren. Er is gekeken naar potentieel geschikte verblijfplaatsen en sporen die op de aanwezigheid van beschermde soorten kunnen duiden, zoals holen, nesten, graaf-, krab- en bijtsporen, haren, prooiroesten, pootafdrukken en uitwerpselen.

Voorafgaand aan het veldbezoek is de NDFF geraadpleegd. Er zijn in de NDFF diverse waarnemingen van niet-vrijgestelde beschermde soorten uit het onderzoeksgebied en de directe omgeving daarvan. Het betreft waarnemingen van verschillende broedvogelsoorten en van de zoogdiersoort ree. Er zijn geen nest- of territoriumindicerende waarnemingen van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats of van niet-vrijgestelde beschermde andere soort(groep)en dan vogels.

In 2016 heeft reeds een natuuronderzoek in het onderzoeksgebied plaatsgevonden en in 2019 heeft in verband met de herinrichting van de vijverpartij op het Landgoed De Tol ook al natuuronderzoek rond deze vijver. Toen is o.a. de vijver bemonsterd met behulp van e-dna om te kijken of er kamsalamander voorkomt. Uit de resultaten van het e-dna onderzoek blijkt dat kamsalamander niet in de vijver op het landgoed aanwezig is.

4.2 Flora

Er zijn geen verspreidingsgegevens van beschermde plantensoorten bekend uit het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied bevat ook geen geschikt biotoop voor beschermde plantensoorten. Het betreft een terrein waar recent veel (graaf)werkzaamheden hebben plaatsgevonden en de bodem momenteel bestaat uit zandig substraat. Hier ontbreken geschikte standplaatsen voor beschermde plantensoorten. Aanwezigheid van beschermde plantensoorten in het onderzoeksgebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar planten of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.3 Vogels

Er zijn geen waarnemingen van territoria van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats bekend uit het onderzoeksgebied. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen vogelnesten aangetroffen in bomen in of aangrenzend aan het onderzoeksgebied die jaarrond zijn beschermd, zoals nesten van roodvogels, uilen of roek. Er vinden momenteel ook veel herontwikkelingswerkzaamheden plaats in het onderzoeksgebied. Dat maakt het ook niet aannemelijk dat hier vogels met een jaarrond beschermde nestplaats in de directe omgeving broeden.

Rondom het onderzoeksgebied kunnen diverse algemeen voorkomende (zang)vogels broeden, hoewel dit momenteel door de vele werkzaamheden in het gebied niet heel aannemelijk is. Werkzaamheden waarbij broedende vogels verstoord kunnen worden

dienen zo veel mogelijk buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd te worden. Het broedseizoen van vogels loopt globaal van half maart tot begin augustus.

Nader onderzoek naar vogels of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.4 Zoogdieren

4.4.1 *Vleermuizen*

Er zijn geen waarnemingen van vleermuizen bekend uit het onderzoeksgebied. Op het terrein van de naastgelegen University of Twente zijn tijdens eerder natuuronderzoek wel diverse vleermuissoorten waargenomen (Eelerwoude 2010). Het betreft de soorten franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis en watervleermuis.

In het onderzoeksgebied is momenteel geen bebouwing aanwezig en er staan geen (oudere) bomen in het onderzoeksgebied. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouw-bewonende of boombewonende vleermuizen kan daarom op voorhand worden uitgesloten. In het onderzoeksgebied bevinden zich momenteel ook geen bomen of andersoortige voor vleermuizen relevante begroeiing die als foerageergebied kan dienen. Lijnvormige landschapsstructuren die als vliegroute voor vleermuizen kunnen dienen ontbreken.

Nader onderzoek naar vleermuizen of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.4.2 *Overige zoogdiersoorten*

Er zijn geen waarnemingen bekend van niet-vrijgestelde beschermde soorten overige zoogdieren uit het onderzoeksgebied. Het onderzoeksgebied is ook niet geschikt als leefgebied voor dergelijke soorten. Er is momenteel sprake van een werkterrein met zandig substraat zonder dekking voor zoogdieren. Tijdens het veldbezoek zijn ook geen sporen van niet-vrijgestelde beschermde soorten overige zoogdieren aangetroffen in het onderzoeksgebied. Er zijn ook geen dassenwissels of andere sporen (latrines, graafputjes) van dassen aangetroffen in het onderzoeksgebied. In de directe omgeving zijn ook geen waarnemingen van dassen(burchten) bekend. Voor de egel en kleine marterachtigen geldt dat momenteel enige vorm van dekking ontbreekt in het onderzoeksgebied, waardoor verblijfplaatsen of essentieel leefgebied op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Nader onderzoek naar niet-vrijgestelde soorten overige zoogdieren of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.5 Vissen, amfibieën en reptielen

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten vissen, amfibieën en reptielen bekend uit het onderzoeksgebied. Op het terrein van de naastgelegen University of Twente zijn tijdens eerder natuuronderzoek (Eelerwoude 2010) de soorten kamsalamander en poelkikker aangetroffen. Beschermde soorten vissen en reptielen zijn toen niet aangetroffen. Tijdens e-dna onderzoek in 2019 in de vijver op het landgoed De Tol zijn geen sporen van aanwezigheid van kamsalamander of andere beschermde soorten amfibieën aangetroffen.

Tijdens het veldbezoek was in het onderzoeksgebied een ondiepe waterplas aanwezig ontstaan door graafwerkzaamheden in combinatie met veel regenval in die periode. Deze ondiepe waterplas is in potentie geschikt als voortplantingslocatie voor rugstreeppad, zeker in combinatie met het zandige substraat er omheen. Rugstreeppad komt echter niet voor in de wijde omgeving en in de directe omgeving is door het bosachtige ka-

rakter ook geen logische verspreidingsroute voor rugstreeppad aanwezig. Daarom wordt aanwezigheid van de rugstreeppad in het onderzoeksgebied niet verwacht.

De ondiepe plas zal bij droog weer snel zijn opgedroogd, omdat deze niet grondwatergevoed is zoals de veel diepere naastgelegen vijver. Ter plaatse van de plas is zandgrond aanwezig wat een drainerende werking heeft. Voor beschermde soorten vissen en niet-vrijgestelde beschermde amfibiesoorten die een groot deel van hun tijd in het water doorbrengen vormt de plas daarom geen geschikt leefgebied. Van geschikt landhabitat voor beschermde soorten amfibieën en reptielen is evenmin sprake. In het onderzoeksgebied ontbreekt heide of andere schrale vegetaties als potentieel leefgebied voor hagedissen of slangen. Er ligt ook nauwelijks dood hout of ander organisch materiaal waar reptielen of amfibieën onder kunnen schuilen. Aanwezigheid van niet-vrijgestelde beschermde soorten amfibieën, reptielen en vissen in het onderzoeksgebied kan op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek naar amfibieën, reptielen en vissen of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

4.6 Ongewervelden

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden bekend uit het onderzoeksgebied. Tijdens het verkennend veldbezoek zijn geen beschermde soorten ongewervelden in het onderzoeksgebied aangetroffen. Het onderzoeksgebied bevat ook geen geschikte biotoop voor beschermde soorten libellen, dagvlinders of andere soorten ongewervelden. De aanwezigheid van beschermde soorten ongewervelden in het onderzoeksgebied kan derhalve worden uitgesloten. Nader onderzoek naar ongewervelden of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

5 Conclusie

5.1 Wet natuurbescherming; Natura 2000

De voorgenomen herontwikkeling van het onderzoeksgebied leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000. Nadere toetsing in de vorm van een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Gelet op de relatief grote afstand tot omliggende Natura 2000-gebieden en de beperkte ingreep (aanlegwerkzaamheden voor een paviljoen en padel- en tennisbaan), wordt aantasting van deze gebieden door stikstofdepositie niet verwacht. Door middel van een stikstofberekening kan desgewenst worden gecontroleerd of de werkzaamheden ten behoeve van de voorgenomen herontwikkeling leiden tot een toename aan stikstofdepositie op omliggende Natura 2000-gebieden.

5.2 Wet natuurbescherming; soortenbescherming

Het onderzoeksgebied bevat geen jaarrond beschermde nesten van vogels, groeiplaatsen van beschermde plantensoorten of vaste rust- of voortplantingsplaatsen van niet-vrijgestelde beschermde soorten fauna. Van essentieel foerageergebied voor soorten of een essentiële vliegroute van vleermuizen is evenmin sprake. Nader veldonderzoek of het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde.

Wel dient rekening gehouden te worden met aanwezigheid van broedvogels in de omgeving van het werkterrein. Nesten van deze vogels zijn niet jaarrond beschermd. Dergelijke broedende vogels mogen echter niet verstoord worden tijdens het broeden als dat kan leiden tot een aantasting van de gunstige staat van instandhouding.

5.3 Natuurnetwerk Nederland

De voorgenomen ingreep leidt niet tot een overtreding van de verbodsbepalingen uit de vigerende Omgevingsverordening van de provincie Overijssel ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland. Er is weliswaar sprake van een kleine aantasting van de oppervlakte van het NNN van ca. 750 m², maar ter plaatse van deze aantasting is geen sprake van aanwezigheid van wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Bovendien wordt dit verlies aan NNN gecompenseerd middels herbegrenzing van het NNN ter plaatse van enkele locaties op het aangrenzende nieuwe landgoed De Tolbeeck waar recent bosaanplant heeft plaatsgevonden. Deze locaties met een gezamenlijke oppervlakte van ca. 1 ha liggen momenteel buiten de begrenzing van het NNN. Per saldo is geen sprake van verlies aan omvang of kwaliteit van het NNN.